

МІЖНАРОДНІ АСПЕКТИ ТРАНСПОРТНОЇ ЛОГІСТИКИ

Мікуліна М.О., к.е.н., доцент, Богуславська В.С., студент,

Поливаний А.Д., студент

(Сумський національний аграрний університет)

Організація міжнародних транспортно-логістичних комплексів ставить собі за мету уніфікацію національних законодавств, гармонізацію транспортної інфраструктури, що матиме єдині технічні параметри, і забезпечує застосування єдиної технології перевезень як основи створення глобальної логістичної системи і інтеграції національних транспортних систем в світову транспортну систему.

У глобальних логістичних мережах відбувається *концентрація вантажопотоків* за оптимальними напрямками. Всього на земній кулі близько 80 міжнародних транспортних коридорів (МТК), якими здійснюється основна частина перевізної діяльності в світі. Провідну роль у формуванні глобальних мереж відіграє європейський ринок, що має величезний потенціал. За оцінками експертів, за останні 25 років внутрішні вантажні перевезення в Західній Європі збільшилися в 2 рази. В рамках ЄС формування нових транзитних транспортних магістралей здійснюється на основі Транс європейської транспортної мережі (*TEN*).

У основі концепції її розвитку - принцип інтеграції різних видів транспорту в мультимодальную транспортну мережу, яка при розширенні на схід (перш за все до Росії та Китаю) з'єднується з транспортними мережами третіх країн.

Пріоритетним напрямом розвитку МТК є забезпечення транзитних перевезень вантажів, тобто експорт транспортних послуг. Транзитні держави повинні створювати необхідні умови для переміщення товарів, гарантувати цільове перевезення.

Сучасна практика транспортування вантажів за кордоном пов'язана зі все більшою експансією перевезень, здійснюваних одним *експедитором* з одного диспетчерського центру і за єдиним транспортним документом (мультимодальні, інтермодальні, трансмодальні та інші види перевезень).

З глобалізацією експедиторського обслуговування, контролюючого 2/3 відправок вантажів (в авіації близько 90%), формуються уніфіковані *міжнародні тарифи на транспортні послуги*.

На українському ринку комплексних перевезень нині задіяні різні міжнародні перевізники: Interdean - Interconex (Австрія), Corstjens WM (Голандія), Voerman WM (Голандія), AGS WM (Франція). Серед українських слід відзначити ВМ Trans, LAA Trans, Орлан Транс („Orlan Trans" group).

Активними учасниками, що зв'язують міжнародну торгівлю і транспортно-логістичні комплекси зарубіжних країн, є керуючі експортом компанії і

експортні торгові компанії (різновид *логістичних посередників*).

Досить часто фірми, що мають наміри продати свій товар на іноземному ринку, не володіють необхідними для цього ресурсами. Тоді вони використовують послуги компаній, що управляють експортними операціями (*Export Management Companies*). Це своєрідний міжнародний агент-посередник для компаній усередині конкретної країни, функції якого:

- отримання замовлень на продукцію клієнтів,
- вибір найвигідніших ринків збуту, каналів розподілу;
- реалізація заходів з просування товарів.

Також вони займаються транспортною частиною операції, підготовкою необхідної документації, домовляються про транспортування, забезпечують складськими приміщеннями, проводять навантажувально-розвантажувальні роботи та інші логістичні функції.

У функції експортних торговельних компаній (*Export Trading Companies*) входить пошук закордонних покупців і здійснення всіх експортних формальностей, підготовка документації, забезпечення перевезення усередині країни і за кордоном, а також забезпечення виконання вимог іноземних урядів. Ці логістичні посередники можуть купувати в свою власність експортовані товари, брати участь в інших областях міжнародної торгівлі. Прикладом є крупні торгові японські компанії (*sogo shosha*), що об'єднують всі напрями міжнародної торгівлі в єдине ціле, можуть включати банки, пароплавні компанії, складські потужності, а також торговельні і національні телекомунікаційні сіті.

На глобальному рівні ООН має в своєму складі спеціальну робочу групу, що займається питаннями розробки і підтримки стандартів електронного обміну документами у фінансовій сфері, комерції і на транспорті. Цей набір стандартів називається UN/EDIFACT, що розшифровується як *Electronic Data Interchange for Administration, Commerce and Transport* (електронний обмін даними в адміністративних органах, торгівлі і на транспорті). Стандарт EDIFACT передбачає довідники трьох видів:

- Довідники стандартів ISO (кодів валют, кодів країн, одиниць вимірювань, видів транспорту, умов поставки тощо);
- Довідники стандартів EDIFACT;
- Довідники правомочних на їх створіння організацій.

Процес транспортування виграє в тому, що полегшується підготовка вантажних партій до відправки, визначається в найкоротший час місцеположення товару, транспортного засобу, контейнера. На будь-якій ділянці інтермодального перевезення визначається наявність вантажів до відправки, місцезнаходження вантажу і точний час його прибуття в пункт призначення, істотно спрощуються процедури планування, регулювання, контролю і моніторингу перевезення. Досягається скорочення логістичних витрат за рахунок зменшення частки живої праці і матеріальних витрат, пов'язаних з друком, поштою, процедурами паперового товарообігу; скорочення телефонних, телекських і факсимільних комунікацій; зменшення

адміністративних і трансакційних витрат.

Зазначимо, що координуючу та інтегруючу роль у міжнародній логістичній системі відіграють логістичні центри (термінали), які забезпечують обслуговування товаропотоків МТК.

Міжнародні транспортні коридори (*МТК*) вважають транспортними артеріями, що забезпечують перевезення вантажів і пасажирів за напрямками їх найбільшої концентрації. Наявність шляхів, що дають можливість швидко, безпечно і вигідно доставляти товари від місць їхнього виробництва до ринків збуту, поклала початок торгівлі як окремому виду діяльності людини. Ще з часів Київської Русі через територію України пролягав шлях „із варяг у греки” (*вертикальна вісь*), а також проходив „Великий шовковий шлях”, що з'єднував міста Західної Європи з Центральною Азією, Монголією та Китаєм (*горизонтальна вісь*).

Міжнародний транспортний коридор - це комплекс наземних та водних транспортних магістралей з відповідною інфраструктурою на визначеному напрямку, включаючи допоміжні споруди, під'їзні шляхи, прикордонні переходи, сервісні пункти, вантажні та пасажирські термінали, устаткування для управління рухом, організаційно-технічних заходів, законодавчих та нормативних актів, які забезпечують перевезення вантажів та пасажирів на рівні, що відповідає вимогам Європейського Співтовариства.

Саме поняття МТК передбачає швидке і безпечне просування пасажирів і вантажів.

Основним для створення і функціонування МТК є принцип рівної зацікавленості, коли отриманий прибуток як підсумковий результат діяльності розподіляється пропорційно частковому внеску кожної сторони. Створення МТК здійснюється методом нового будівництва або шляхом реконструкції вже існуючих магістралей. Активний розвиток МТК тісно пов'язаний із глобалізацією світової економіки, зокрема із переміщенням промислових підприємств з Європи до Азії.

Міжнародна мережа транспортних коридорів визначена Деклараціями Першої (1991 р., м. Прага), Другої (1994 р., о. Крит) та Третьої (1997 р., м. Гельсінкі) Пан-Європейських конференцій з питань транспорту.

Список використаних джерел

1. Поливаний А.Д., Мікуліна М.О. Логістична концепція транспортних підприємств// Матеріали Всеукраїнської студентської наукової конференції (11-15 листопада 2019 р.).– Суми, 2019. С.270
2. Мікуліна М.О. Транспортна рухливість населення // Матеріали Всеукраїнської студентської наукової конференції (11-15 листопада 2019 р.).– Суми, 2019. С.284
3. Пустыльник Е. И. Статистические методы анализа и обработки наблюдений / Е. И. Пустыльник. – М. : Наука, 1968 . – 288 с.